

#645: De verdachte-status bij de Belastingdienst

In een verhoorsituatie heeft een verdachte het recht heeft om te zwijgen en het recht op rechtsbijstand. Het recht om te zwijgen brengt ook met zich mee dat verdachten er vooraf van op de hoogte moeten worden gesteld dát sprake is van een verhoorsituatie. In een recente Conclusie gaat AG Aben in op de vraag of bij een gesprek met medewerkers van de Belastingdienst de cautie had moeten worden gegeven. Het juridische pijnpunt ziet in dit geval op de vraag of er voorafgaand aan dat gesprek al sprake was van een redelijk vermoeden van schuld in de zin van artikel 27 Sv. Ten overvloede gaat de AG vervolgens nog in op de vraag of de verdachte belang heeft bij zijn beroep op bewijsuitsluiting.

De AG is met het Hof en de rechtbank van mening dat in casu geen sprake is van een redelijk vermoeden van schuld. De AG merkt in dit verband op dat het boekenonderzoek is gestart naar aanleiding van een anonieme melding die niet met stukken was onderbouwd. Daarnaast acht de AG het relevant dat de melding en het daarvan gemaakte gespreksverslag 'zonder meer in voorzichtige bewoordingen zijn uitgedrukt'. Zodoende zou er volgens de AG geen redelijk vermoeden van schuld en daarmee geen cautieplicht hebben bestaan voorafgaand aan dit gesprek.

Iemand is 'verdachte' indien deze persoon in redelijkheid kan worden aangemerkt als de vermoedelijke pleger van een (vermoedelijk) strafbaar feit. Volgens de Hoge Raad kan een anonieme tip op zichzelf voldoende zijn voor een verdenking. Zo'n anonieme tip moet dan vervolgens wel verifieerbaar zijn.

Het hof oordeelt als gezegd alleen maar dat de anonieme melding niet met stukken is onderbouwd. De vraag of de anonieme melding niet verifieerbaar was, blijft in het midden.

Uit de anonieme melding blijken echter zeer concrete en specifieke gegevens, die door een advocaat namens een anonieme melder zijn ingediend. In zoverre zien wij niet in waarom deze gegevens niet verificerbaar zouden zijn.

Bovendien is het wat ons betreft ook relevant dat wordt gekeken naar het soort vragen dat wordt gesteld. Zijn de vragen gesteld voor het vaststellen van de heffing, of zijn er ook boetevragen gesteld? Het hof overweegt dat uit de verslagen 'veeleer' volgt "*dat nadere gegevens en onderliggende stukken worden (op)gevraagd die vervolgens door de verdachte zijn verstrekt, niet dat sprake is geweest van een verhoorsituatie*". Wat de term 'veeleer' hier betekent blijft in het midden. Uit de overwegingen van het hof blijkt wat ons betreft onvoldoende of de vragen enkel relevant waren voor de heffing.

Hoewel wij menen dat iemand niet te snel in het verdachtenbankje moet worden geplaatst, zijn de aard van het gesprek en de opstelling van de Belastingdienst wel degelijk relevant.

In de onderhavige zaak kan uit het gespreksverslag worden afgeleid dat de betreffende medewerkers van de Belastingdienst er rekening mee hielden dat een strafbaar feit had plaatsgevonden en dat de betreffende persoon 'het had gedaan'. De medewerkers hadden zelfs al in beeld om welke strafbare feiten het concreet zou kunnen gaan (belastingfraude en/of commune delicten zoals niet-ambtelijke corruptie). Hieruit kan worden afgeleid dat de persoon in kwestie wel degelijk werd aangemerkt als de vermoedelijke pleger van een strafbaar feit.

Uit het controlehandboek van de Belastingdienst volgt dat de Belastingdienst enkel boetevragen stelt als de feiten zijn getoetst aan het protocol AAFD en de conclusie is dat er geen strafrechtelijke procedure wordt ingesteld. Wat ons betreft blijkt als gezegd onvoldoende uit het arrest van het hof of de vragen enkel relevant waren voor de heffing.

Daarbij blijft overigens in de uitspraak van het hof nog in het midden dat tevens een recht op rechtsbijstand bestaat op het moment dat een verdenking ontstaat. Ook daar lijkt deze 'verdachte' belastingplichtige niet op te zijn geweest.

Kortom, wat ons betreft is voorzichtigheid geboden tijdens een boekenonderzoek, zeker als de inspecteur zoveel verdachtmakingen aan de belastingplichtige ten laste legt. De belastingplichtige moet daarover helder worden geïnformeerd zodat hij gespecialiseerde rechtsbijstand kan inschakelen en zijn rechtspositie kan bepalen.

Heb je hier vragen over of wil je hierover van gedachten wisselen met ons? Neem dan contact op met ons op via vaklunch@hertoghsadvocaten.nl.